

การประเมินการใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

นางสาว จงณี ชันธิกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-397-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014085

๑๑๗๒๕๐๒๕๑

THE EVALUATION OF RESOURCES UTILIZATION OF PUBLIC & PRIVATE
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS : A CASE STUDY OF ECONOMICS

Miss Chongnee Khantigul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

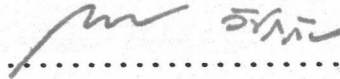
ISBN 974-569-397-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินการใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
และเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

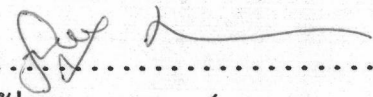
โดย นางสาว จงณี ชันธิกุล
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. เทียนฉาย กีระนันทน์

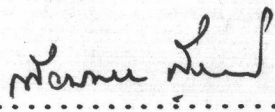

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

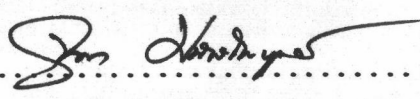

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ดatt วิชาภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี ปิตยานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. เทียนฉาย กีระนันทน์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อุทุมพร จามรมาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุฑา มนต์ไพบูลย์)

จงณี ชันธิกุล : การประเมินการใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีสาขาวิชาวิชาเศรษฐศาสตร์ (THE EVALUATION OF RESOURCES UTILIZATION OF PUBLIC & PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS : A CASE STUDY OF ECONOMICS) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร. เทียนฉาย กิระนันท์, 91 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์และประเมินประสิทธิผลภายนอกและประสิทธิภาพภายในของการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเน้นเฉพาะการจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ในสามสถาบันคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย การวิเคราะห์และประเมินประสิทธิผลภายนอกของการจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์นี้ได้พิจารณาจากความสำเร็จในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และหน้าที่ของการจัดการศึกษาในด้านการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งส่วนสำคัญของความสำเร็จดังกล่าวนั้นส่วนหนึ่งอาจสะท้อนได้จากผลภาวะการมีงานทำของบัณฑิต รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในหน้าที่การงาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า บัณฑิตเศรษฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในรุ่นปีการศึกษา 2526 2527 และ 2528 มีอัตราการมีงานทำใกล้เคียงกัน คือมีอัตราอยู่ในที่ล้นประมาณร้อยละ 54.4-65.1 และมีอัตราการว่างงานประมาณร้อยละ 18.9-26.7 ส่วนบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีอัตราการมีงานทำต่ำกว่าคือมีเพียงประมาณร้อยละ 48.2-53.8 และมีอัตราการว่างงานสูงกว่าคือประมาณร้อยละ 37.1-44.5 และเมื่อพิจารณาถึงประเด็นการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับหน้าที่การงานก็พบว่า หน้าที่การงานที่บัณฑิตเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ทำอยู่นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่บ้าง และบัณฑิตส่วนใหญ่ก็ได้นำความรู้มาใช้ในการทำงานไม่มากนัก จากผลดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสามแห่งอาจจะต้องปรับปรุงประสิทธิผลในแง่ที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ตามสมควร

ส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพภายในของการจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสามแห่ง ได้พิจารณาเฉพาะในแง่ของการใช้ปัจจัยการผลิตและความสูญเสียเปล่าในการผลิต โดยวิเคราะห์จากค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิต (ในหน้าที่เป็นค่าใช้จ่ายสถาบัน) และความสูญเสียเปล่าที่เกิดจากการผลิตบัณฑิตนั้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ถึงประมาณ 1.5-2.5 เท่า และเมื่อพิจารณาถึงความสูญเสียเปล่าที่เกิดจากการผลิตบัณฑิตเศรษฐศาสตร์นั้น ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีความสูญเสียเปล่าในการผลิตบัณฑิตหนึ่งคนสูงถึง 45,484 บาท ในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความสูญเสียเปล่าในการผลิตบัณฑิตหนึ่งคนประมาณ 19,032 บาท และ 25,268 บาท ตามลำดับ การมีความสูญเสียเปล่าในการผลิตดังกล่าวจึงอาจถือได้ว่าสะท้อนถึงการด้อยประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตอยู่ด้วย

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์.....
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต *จอน ธิงว*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *พ.ดร. เทียนฉาย*

CHONGNEE KHANTIGUL : THE EVALUATION OF RESOURCES UTILIZATION OF PUBLIC & PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS : A CASE STUDY OF ECONOMICS. THESIS ADVISOR : PROF. THIENCHAY KIRANANDANA, Ph.D., 91 PP.

The purpose of this study was to analyse and evaluate the external effectiveness and the internal efficiency of education comparing between public and private higher education institutions emphasizing in the field of economics in three institution two publics and one private and they were: Chulalongkorn University, Thammasart University and the University of Commerce.

The external effectiveness and the internal efficiency mentioned above would be considered through the success in fulfilling the goal and obligation of higher education in producing manpower for the developing of the country aspect. Since one important thing for this success was reflected from the employment of graduates, so in conducting this research I had considered the employment of those economic graduates as well as the bringing of knowledges gained from their institution to apply in doing their job. The research found that the employment rate of economic graduates from Chulalongkorn University and Thammasart University in the year 1983, 1984 and 1985 was likely the same, the range in percentage was about 54.4-65.1 and unemployment rate was about 18.9-26.7 percent. Economic graduates from the University of Commerce has lower employment rate which was about 48.2-53.8 percent and the unemployment rate was higher which was about 37.1-44.5 percent. Considering the bringing of knowledges gained to apply in doing their job, this research found that the job in which most graduate did concerned only to some subjects they had learned and most graduates did not used their knowledges so much. From this finding it reflected that in the field of economic study of those three universities were still less effectiveness in the aspect of fulfilling the goal.

The scope of the analysing the internal efficiency in this research would be the using of economic graduate production factors and the educational wastage. It happened to be that the cost of economic graduate production of Chulalongkorn University and Thammasart University was higher than that of the University of Commerce about 1.5-2.5 times. For the educational wastage, it was occured that the University of Commerce had this wastage in producing one graduate of about 45,484 bahts while Chulalongkorn University and Thammasart University each had that wastage of about 19,032 bahts and 25,268 bahts respectively. This educational wastage reflected the less efficiency in economic graduate production.

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
 สาขาวิชา
 ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต พล สุทธิ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พล สุทธิ

ฉ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของท่านอาจารย์ ศ.ดร. เทียนฉาย กีระนันทน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการ ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจาก ผศ.ดร. สุมาลี ปิตยานนท์ ประธานกรรมการ ศ.ดร. อุทุมพร จามรมาน และ รศ. จุฑา มนัสไพบุลย์ กรรมการ ในการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาให้ขอเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการแก้ไขปรับปรุง วิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น จึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้อำนาจใจ แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

จงดี ชันธิกุล

พฤษภาคม 2531

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	2
1.3 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2 แนวความคิดและวิธีการศึกษา	7
2.1 แนวความคิดทั่วไปและแนวความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และประเมินการ ใช้ทรัพยากรในการศึกษา	7
2.2 งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง	11
2.3 วิธีการวิจัย	17
3 โครงสร้างการจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์	30
4 การวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิเคราะห์	47
4.1 การวิเคราะห์และประเมินประสิทธิผลภายนอก ของการจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์	47
4.2 การวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพภายใน ของการจัดการศึกษาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์	62

	หน้า
5 สรุปและข้อเสนอแนะ	72
5.1 บทสรุป	72
5.2 ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	81
ประวัติผู้เขียน	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2522-2528	32
3.2 จำนวนนักศึกษาทั้งหมดระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2522-2528	33
3.3 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2522-2528	34
3.4 จำนวนและสัดส่วนอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์จำแนกตามประเภท คุณวุฒิและอัตราส่วนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ต่ออาจารย์ประจำ ปีการศึกษา 2528	36
3.5 อัตราค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ที่เปิดสอนสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ในปีการศึกษา 2528	38
3.6 จำนวนหน่วยกิตรวมและแยกตามหมวดวิชาของหลักสูตร เศรษฐศาสตรบัณฑิตในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ	40
4.1 ร้อยละของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ที่มีงานทำและที่ว่างงาน ปีการศึกษา 2520-2525 จำแนกตามสถาบัน	50
4.2 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ที่มีงานทำ ว่างงาน ไม่ประสงค์จะทำงาน และศึกษาต่อ ปีการศึกษา 2526 2527 และ 2528 จำแนกตามสถาบัน	51
4.3 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในปีการศึกษา 2526 2527 และ 2528 ที่ทำงานทำได้แล้ว จำแนกตามประเภทของงาน หรือประเภทของหน่วยงาน	52
4.4 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์รุ่นปีการศึกษา 2526 2527 และ 2528 ที่มีงานทำ จำแนกตามระยะเวลาที่ทำงานทำ	53

ตารางที่	หน้า
4.5 จำนวนของบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2526 ที่มีงานทำ จำแนกตามความสัมพันธ์ของการทำงานที่ทำและ จำแนกตามประเภทหน่วยงานที่ทำ	55
4.6 จำนวนของบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2527 ที่มีงานทำ จำแนกตามการใช้ความรู้ที่เรียนมาในสถานที่ ทำงาน และจำแนกตามประเภทหน่วยงาน	56
4.7 จำนวนของบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2528 ที่มีงานทำ จำแนกตามการใช้ความรู้ที่เรียนมาในสถานที่ ทำงาน และจำแนกตามประเภทหน่วยงาน	57
4.8 ลักษณะของงานที่บัณฑิต เศรษฐศาสตร์ทั้งหมด ปี 2526-2528 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่มีงานทำในหน่วยงานราชการ และบริษัท/ธุรกิจเอกชน	61
4.9 ค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อคนต่อปีของนักศึกษาคณะ เศรษฐศาสตร์ จำแนกตามสถาบัน แหล่งค่าใช้จ่ายและประเภทค่าใช้จ่าย ปีการศึกษา 2528	63
4.10 ค่าใช้จ่ายทุนทรัพย์สิ้นต่อปีต่อนักศึกษา เศรษฐศาสตร์ 1 คน จำแนกตามสถาบัน	65
4.11 ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ต่อคนต่อปี จำแนกตามสถาบัน	67
4.12 อัตราการออกกลางคันและค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ ในการศึกษิตามหลักสูตร เศรษฐศาสตร์ในระดับปริญญาตรี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ระหว่างปีการศึกษา 2522-24	68
4.13 ค่าใช้จ่ายดำเนินการที่ใช้ในการผลิตบัณฑิต เศรษฐศาสตร์จน จบหลักสูตร เปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายที่ปรับแล้วและที่ ยังไม่ได้ปรับ และความสูญเปล่าที่เกิดขึ้น	69

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
3.1	โครงสร้างหลักสูตร เศรษฐศาสตร์บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	43
3.2	โครงสร้างหลักสูตร เศรษฐศาสตร์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	44
3.3	โครงสร้างหลักสูตร เศรษฐศาสตร์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	45